

INTERNET MARKETING

Prof. dr Vujica Lazović

03.12.2021. godine

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Kuda ide ekonomija mreže? Šta nas čeka?

- Blockchain tehnologija
  - Banke i finansijski sistemi - sigurnost zapisa??
  - Sigurnost i istorija transakcija??
  - Javni i privatni registri – mogućnost malverzacija, prevara, korupcije, mita i sl..??
  - Asimetrične informacije “Zašto kupci polovnih automobila ne vjeruju prodavcima polovnih automobila?”
  - Šta je rješenje....

Blockchain – open source softver - Distribuirana, decentralizovana baza
i enkriptovani podaci koji se ne mogu mijenjati

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Kuda ide ekonomija mreže? Šta nas čeka?

- Šta je glavna knjiga?
- Suština računovodstva - knjiga u kojoj se vode sve promjene – transakcije u poslovanju neke firme – kompanije
- Na svakom listu se registruje više takvih promjena – transakcija
- Blockchain je ledger – glavna knjiga
- Listovi su blokovi i u njima su upisane promjene-transakcije

Blockchain is chain of Blocks that contains Data

© guru99.com

Genesis Block

From: Sam

To: Peter

Amount: 200

Bitcoin Block Example

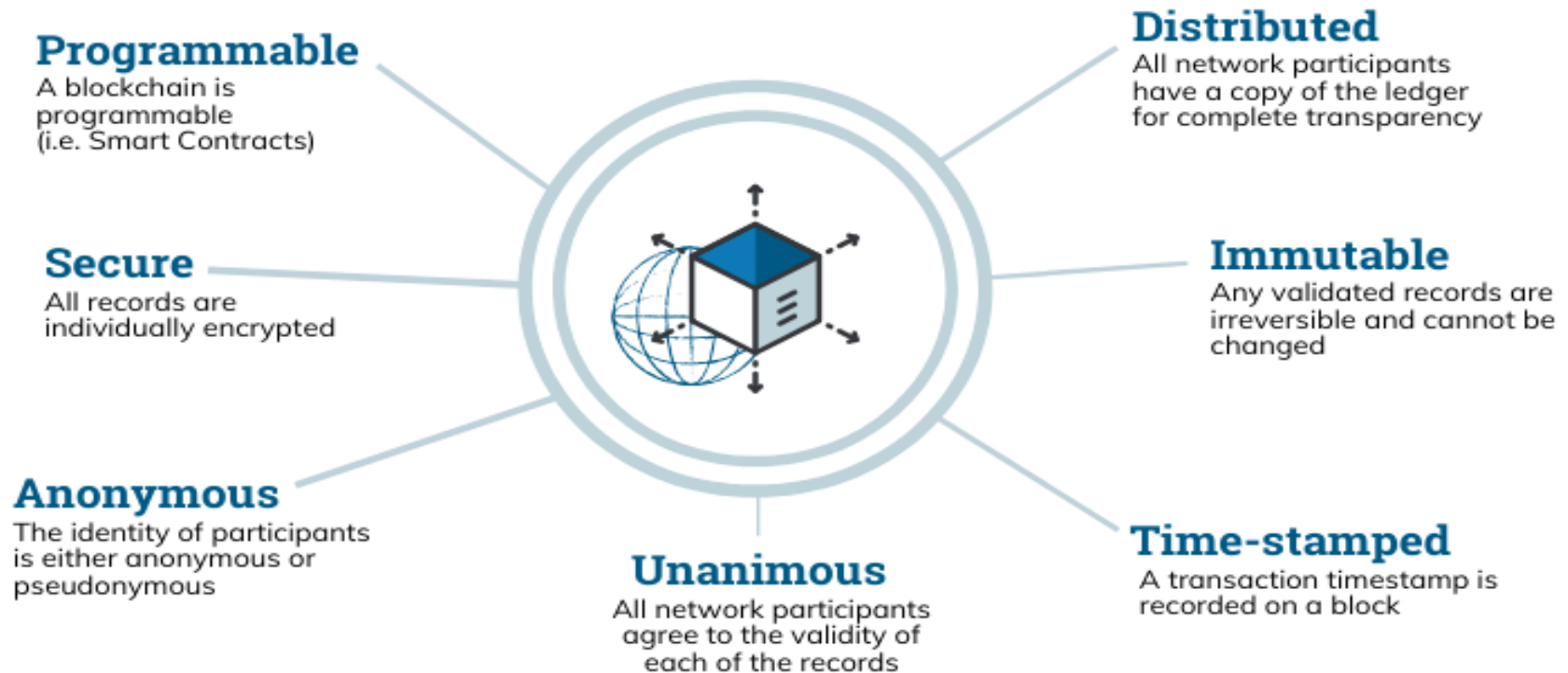

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- <https://www.blockchain.com/btc/blocks>
- <https://www.coinbase.com>

The Properties of Distributed Ledger Technology (DLT)

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Bitcoin (BTC) – 2016, 500\$ --- 2021, 57000 \$
- Funkcioniše potpuno nezavisno od monetarnih vlasti i od količine tradicionalnog novca u prometu
- Šta ga čini sredstvom plaćanja, ko za njega garantuje, kako se emituje i ko ga prihvata, kako do njega doći, kako se „čuva“?

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Wai Dei koji je 1998. godine svojim radom „Prijedlog za formiranje b-novca“, dao teorijsku podlogu decentralizovanim valutama i ideji kripto-anarhističkog pokreta, odnosno kripto-panka (CypherPunk)
- Eric Hughes, „Želim garanciju da je naša komunikacija privatna, garanciju zasnovanu ne u zakonima, već u matematici i fizici“

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Satoshi Nakamoto, je 2008. operacionalizovao Bitcoin pristup i predstavio digitalni decentralizovani sistem plaćanja baziran na radu zajednice, umreženih i međusobno uvaženih, anonimnih korisnika.

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Peer to Peer and Proof of Work
- Kreiranje novca bazirano je na javno prezentovanom rešenju za dugo nerješivi matematičko-kompjuterski problem
- Dokazom o ovom kompjuterskom radu (*proof -of-work*) stiče se legitimno pravo da se kreira svota kriptonovca
- Ulog? *Sirova snaga procesora i visoka potrošnja električne energije*

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Transakcije, blokovi i nodovi konceptualni stubovi ove platforme
- Blockchain sistemi nemaju vlasnika, centralni sistem upravljanja i kontrole.
- Svi učesnici su ravnopravni
- Forsira slobodu pojedinca, kreativnost, inicijativu i kolaborativnost

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Jesu li Kriptovalute novac?

Da bi se nešto priznalo kao novac, mora da posjeduje nekoliko osobina, od kojih su najbitnije:

- da se sa njim mogu plaćeti druge robe i vršiti razmjena
- da ga priznaju monetarne i finansijske vlasti
- da neko garantuje za njega

Jesu li Kriptovalute novac?

- Kriptovalutama se može vršiti razmjena
- Monetarne i finansijske vlasti već polako ili direktno ili prećutno priznaju kriptovalute
- Za kriptovalute garantuje zajednica njihovih kreatora i korisnika. Je li to dovoljno? Ko garantuje za realne valute kad odavno nema zlatnog standarda? Država i centralna banka. Je li to dovoljno?

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- Ethereum (ETH) .. 2017, 11\$--2021, 4700\$
- Binance Coin (BNC), 2017, 0.10\$ -- 2021, 628\$
- Tether (USDT)
- Solana (SOL) 2020, 0.77\$--- 2021, 213\$
- Cardano (ADA) 2017, 0.02\$ -- 2021, 1.57\$

KONCEPTI I TEHNOLOGIJE KOJI FORSIRAJU DIGITALNU EKONOMIJU

Blockchain tehnologija i kriptovalute(cryptocurrency)

- XRP (XRP) /2017, 0.006\$ -- 2021, 1\$
- U.S. Dollar Coin (USDC)
- Polkadot (DOT) 2020, 3\$ --2021, 38\$
- Dogecoin (Doge) 2017, 0.0002\$ - 2021, 0.2\$

PROBLEMI KOJI USPORAVAJU RAST DIGITALNE EKONOMIJE PA TIME I DIGITALNOG MARKETINGA

1. Sigurnost transakcija - hakerski napadi

- Hakovanje sistema (Hoteli, bolnice, svi sistemi, jedan od najvećih napada je bio u maju 2017)
- Rješenje – prelazak na Blockchain tehnologiju a u medjuvremenu strogo pridržavanje pravila digitalne bezbjednosti

PROBLEMI KOJI USPORAVAJU RAST DIGITALNE EKONOMIJE PA TIME I DIGITALNOG MARKETINGA

2. Društvene mreže kao prijetnja demokratiji?!

- Facebook i Alphabet kontrolišu pola svjetskog digitalnog advertajzinga. Sve to po mišljenju mnogih prerasta u prodaju iluzija umjesto objektivnosti, u koje treba ubijediti ljude da vjeruju u ono što vlasnici društvenih mreža misle (žele) ili što poručuju kompanije koje plaćaju reklamu
- Danas se društvene mreže upotrebljavaju i za širenje mržnje, ksenofobije i rasizma, pa tako postaju instrument za plasiranje ideja koje su suprotne demokratskim i naprednim vrijednostima ljudske civilizacije

PROBLEMI KOJI USPORAVAJU RAST DIGITALNE EKONOMIJE PA TIME I DIGITALNOG MARKETINGA

3. Balkanizacija Intreneta

- Sa internetom može desiti ono što se dešavalo sa Balkanom u političkom smislu
- postoji opasnost da zemlje, države, tj. režimi, zatvore granice Interneta na nivou nacionalnih granica i da svaki pristup koji dolazi spolja mora da ima posebno „viziranje“. Postoje indicije da političke elite počnu „zauzdavati internet“ i koristiti ga isključivo ili dominantno kao oruđe za očuvanje vlasti
- Primjeri – botovi, zabrana društvenih mreža, nadziranje korisnika, blokiranje sajtova, nacionalni internet i sl..

- Tako se internet kao koncept koji je trebalo da razbije autoritarno, zatvoreno, lokalno, lažno i sl., može pretvoriti u opasan instrument uperen protiv demokratije
- Neki kao argumentaciju koriste zaštitu prava intelektualne svojine, zaustavljanje jezika mržnje, borbu protiv dječije pornografije, a druge to rade u ime nacionalne bezbjednosti i sl. Pri tome, ni jedne ni druge nemaju precizno definisane regulative kada i kako to mogu da rade.